

Läti jääb Eestist veel maha

Seitsmes riigis, teiste seas Lätis, kulla- ja valuutavahetusäri ajava aktsiaseltsi Tavid nõukogu liige Meelis Atonen tõdes Viljandi majanduskonverentsil, et Lätil kulub Eestiga samale pulgale jõudmiseks üksjagu aega.

LK 7

Vanalinn on otsekui välja surnud, rahvast enam ei liigu ning kaupluses ei käida.

OSKAR ARE, vanalinnast lahkuva äri omanik

LK 5

Viljandi neiu vallutab lavalaudu

Carl Robert Jakobsoni gümnaasiumi kuldmedaliga lõpetanud Kerli Kivilaan kogub praegu tuntuks ühe Eesti populaarsema ansambli Põhja-Tallinn solistina.

LK 4

Politseiniku-preemia tuleb Viljandisse

Mõisakülas Eesti maakaitse-päeva tähistamisel saab Viljandimaa parima konstaabli preemia Viljandi piirkonnapolitseinik Margus Mitt, kes on politseinikuna töötanud üle 20 aasta.

Viljandimaa omavalitsuste liidu konstaablikomisjon otsustas määrata 30. korda väljantava preemia Margus Miti-le, sest prefektuuri iseloomustuse järgi ei piirdu ta üksnes patrullimise ja süütegude menetlemisega, vaid pöörab tähelepanu ka avalikule korrale ja liiklusturvalisusele.

Väärteomenetlusi on Mitt tänavu alustanud 26 juhtumi kohta. Kaks menetlust on ta alustanud joores juhtide suhtes ning andnud suure panuse ka kriminaalkorras karistatavate joores juhtide tabamisse. («Sakala»)

Küüditatud kogunevad lippu õnnistama

Leinapäeval, 14. juunil meenutatakse Viljandis represseeritud mälestuskivi juures 1941. aasta küüditamist, mille ajal viidi Eestist Siberisse tuhandeid inimesi.

Mälestusüritused algavad kell 16.30, kui Jaani kirikus õnnistatakse Memento Viljandi ühenduse lipp. Pärast seda suundutakse Viljandi mõisa ees oleva mälestusmärgi juurde, kus tuletatakse meelde 72 aasta taguseid sündmusi. («Sakala»)

Nälginud konikud surid

SOOMAA

Kahe aasta jooksul suri üle kümne Hollandist Soomaale toodud hobuse, enne kui nende hooldamisega tegelevad inimesed tunnistasid, et rahvuspargi karmides tingimustes võõrad loomad ellu ei jää.

Loomapidaja Georg Artma lubas teisipäeval, et nädala lõpuks leiab ta nälginud ja haigetele loomadele uue kodu ning Soomaale neid ei jäeta. Kui mitmel pool Eestis võiksid väikest kasvu hobused talve vabas looduses suurte probleemideta üle elada, siis sealses rahvuspargis pole see võimalik.

«Rohkem nad siia vi-relema ei jää,» kinnitas Artma. «See on olnud ebaõnnestunud projekt.»

LK 3

MARKO SAARM

Liiga väikesele maa-alale kokkusurutud loomad lähevad toitu otsides ja hierarhiat välja selgitades kisklema ning teevad üksteisele liiga. Ühel aedikusse jäänud loomal oli teisipäeval tagumikul suur verine haav.

Liitu ühiskanalisatsioonivõrguga soodsamalt!

wavin
Komplekteeritav kanalisatsioonikaev
KUNI -33%
E-R 8.00-17.00
Reinu tee 25
kampaania.dahl.ee

Koolitus Soomes töötamiseks
SOOME TÖÖOHUTUSKAART

HOTELLIS CENTRUM
(Tallinna 24, Viljandi)
17.06.2013
8.07.2013
Töötavaliisusortti
012 345 678
Hind 92 €
Tondi Koolituskeskus
www.koolitamine.ee TEL +372 56 44 054

ILM

Täna on vahelduva pilvisusega ilm. Mitmel pool sajab hoovihma. Puhub lõunatuul kiirusega 4–8 meetrit sekundis. Sooja on 17–23 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 4.11 ja loojub kell 22.24.

13.06.–16.06.2013

SELVER
Hea mõte

SUPER HINNAD

PLOOMID, VIRSIKUD, NEKTARIINID JA APIKOOSID **-15%**

4.29
~~6.19~~ **30%**
Traditsiooniline šašlõkk,
Nõo Lihavürist,
1 kg / neto 700 g, 6,13/kg

1.69
~~2.36~~ **28%**
Ketšup Original,
Heinz, 700 g, 2,41/kg

0.35
~~0.70~~ **50%**
Onu Eskimo vanilli- või banaani-plombiir šokolaadiglasuuris,
Balbiino,
110 ml / 66 g, 5,30/kg

3.99
~~7.39~~ **46%**
Kalkuni kintsuliha, nahata ja kondita, Sepa,
kg

JUHTKIRI

Üks vastus, mitu küsimust

Ligi kaks aastat tagasi toodi Hollandist Soomaa servale 23 konikut, et nood hakkaksid rahvuspargis poollooduslikke karjamaid puh-tana hoidma. Nüüd on nimetatud eksperiment andnud meile ühe vastuse, ent samal ajal on sünd-muste kulg paisanud õhku mitu küsimust.

Selgeks on saanud see, et ehkki kõigest mõnikümmend kilomeetrit eemal Pärnumaal tunnevad konikud end igati hästi, ei sobi Soomaa nendele aastaringseks elamiseks sugugi. Talvel peab neil olema en-dil võimalik toit lume alt välja kraa-pida, aga paraku ei luba üleujutus-terohkes piirkonnas maapinnale moodustuv paks jääkiht neil seda teha.

Praeguseks on enam kui pooled Soomaale toodud konikud surnud ning need, kes veel hinges püsivad, on väga kehvas seisundis.

Tagajärg on nii masendav, et pa-neb vägisi küsima, kuidas lasti säärasel olukorral tekkida.

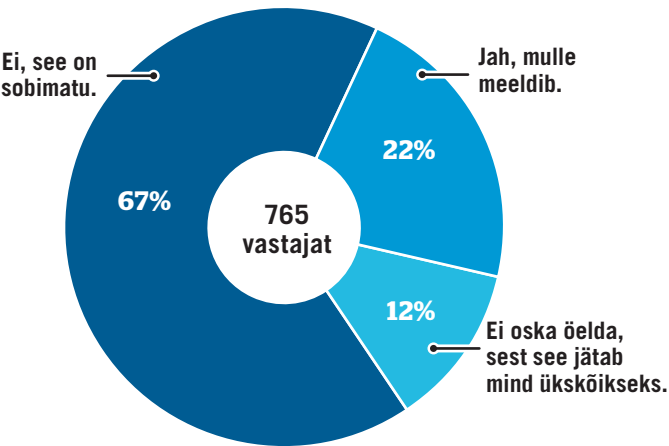
Jääb arusaamatuks, miks läks konikute hooldaja Georg Artma pärast esimest talve nende looma-dega vastu ka teisele. Lisatoitu tuli konikutele reeglitevastaselt anda juba esimesel külmaperioodil ning liiatigi lõppesid Artmal ren-dilepingud, mille järgi ta Soomaal riigimaad kasutas. Sisuliselt on ko-nikud viirelnud viimase aasta, ilma et neil oleks olnud mingit otstar-vet.

Samal ajal tuleb nentida, et ka riik pole kõnealuse juhtumi puhul probleemi õigel ajal märganud ega sekkunud. Tegu pole ju hariliku lehma- või seakarjaga, seepärast võiks arvata, et mõni riiklik institut-sioon tunneb konikute käekäigu vastu huvi. Praegune olukord viitab vastupidisele.

Õnneks on Soomaal ellu jäänud konikuid asjatundjate ühise arva-muse kohaselt võimalik veel pääs-ta. Loodetavasti paraneb loomade olukord kiiresti.

VEEBIKÜSITLUS

Kas peate Ugala tiigi kaldale kerkinud Viljandi gümnaasiumi hoone fassaadi värvivalikut õnnestunuks?

Allikas: «Sakala»

Ühtne Mulgimaa tegevusgrupp

PRESIDENT Toomas Hendrik Ilves on kohtumistel mulkide-ga ikka ja jälle rääkinud suu-rest Mulgi vallast, millel oleks oluline roll paikkonna majan-duslikus ja kultuurilises aren-damises ning mis tugevdaks märkimisväärselt koostööd.

Halduskorralduslikult ei ole omavalitsused veel niisugu-se valla loomiseks valmis ja ega selle mõistlikkuseski saa kindel olla. Küll aga oleks suu-repärane võimalus astuda samm selle loomise suunas, kui kõik kohalikud ettevõtjad, kol-mas sektor ja omavalitsused liituksid Mulgimaa arendusko-ja Leaderi tegevusgrupiga. Koondumine ühtsesse organi-satsiooni aitaks Mulgimaa ku-vandit jõulisemalt kanda.

Leaderi algatusprogramm on maaelu arendamisel ning ettevõtjate, omavalitsuste ja kolmanda sektori koostöös tähtis regionaalne abivahend, sealhulgas väikeettevõtluse toetamiseks. Märkimisväärne on, et valikud, mis on paikkon-na arendamisel olulised, teeb Leaderi tegevusgrupp oma strateegiat koostades ise. Ot-sustatakse, millisteks tegevus-teks toetusi eraldatakse, kui-das jaotatakse toetusressursid väikeettevõtluse, kolmanda sektori ja omavalitsuste vahel.

Reegel on, et omavalitsuse ülesannete täitmiseks toetust ei eraldata ja juhtorganites ei tohi olla domineeriv omavalit-suste esindus. Eesmärk on esindada paikkonna huvisid võimalikult demokraatlikult.

EESTI MAAELU 2007.—2013. aasta arengukava eelarve on 935 miljonit eurot. Sellest pea-aegu kümme protsenti jagati Leaderi meetme kaudu. See on 86 miljonit eurot, mis teeb aas-tas keskmiselt üle 12,8 miljoni euro kohalike tegevusgruppide osalusel jaotatavaid toetusi.

Eestis tegutseb 26 Leaderi tegevusgruppi. Praegu kuulu-vad Tõrva linn ning Helme, Põdrala ja Hummuli vald Val-gamaa partnerluskogusse, Tar-vastu vald Võrtsjärve ühendus-se ning osaliselt Mulgimaale jääv Pärsti vald Rohelise Jõe-maa koostöökogusse. Mulgi-maa arenduskotta kuuluvad viis omavalitsust: Mõisaküla linn ning Halliste, Abja, Kark-si ja Paistu vald.

Et omavalitsus saab kuulu-da vaid ühte tegevusgruppi, peab varsti loodav Viljandi vald valima, kas kuuluda Võrts-

ENE SAAR

Paistu vallavanem

järve, Soomaa või mulkide piir-konda.

Mulgimaa arenduskoda alustab järgnevals programmi-perioodiks uue strateegia koos-tamist juba sel sügisel. Kogu Mulgimaa kaasamine tegevus-gruppi annab võimaluse luua ühtne Mulgimaa arengustratee-gia ja seda üheskoos ellu viia.

Praegu eraldi toimivatest Mulgimaa arenguga seotud or-ganisatsioonidest — mulgi kul-tuuri instituudist, Mulgimaa arenduskojast, Valgamaa part-nerluskogust, Võrtsjärve ühen-dusest ja Rohelise Jõemaa koostöökogust — tekiks üks tu-gev organisatsioon, mille vedur oleks neljast-viiest inimesest koosnev meeskond ning juhti-misega tegeleks laiapõhjaline meeskond, kuhu oleks kaasa-tud ettevõtjad, kolmas sektor ja omavalitsusjuhid.

ÜHISE PIIRKONNA loomise korral kuuluksid tegevusgrup-pi umbes 28 000 inimest ja 11 omavalitsust. Ligikaudse ar-vestuse järgi oleks järgneval programmi-perioodil paikkon-na arenguks 3,2 miljonit eurot, millest arenduskuludeks saaks planeerida 600 000 eurot.

See annaks võimaluse te-gelda ka sisuliselt Mulgimaa kui terviku arenguga nii kul-tuuri- kui majandusvaldkon-nas, mitte vaid Leaderi toetust jagava organisatsioonina. Ette-võtlus, töökohad ja noorte ette-võtlikkuse toetamine on kõigi valdade ühised teemad.

Loodetavasti saavad mul-gid järgmisel aastal samamoo-di kuiatud oma arendusprog-rammi lisaks juba paar aastat toimivale kultuuriprogrammile. Eeltööd selleks käivad.

KARKSI VALLAMAJAS kohtusid äsja Mulgimaa arenduskoja ju-hatuse kutsel Viljandi- ja Val-gamaale jäävate Mulgi valdade ning peatse Viljandi valla ju-hid. Arutelus osalesid Viljandi maavanem Lembit Kruuse, Val-ga maavanem Margus Lepik, põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder ja Viljandimaa arenduskeskuse töötajad.

Kõlama jäi omavalitsuste

Praegu on võimalus niinimetatud suure Mulgi-maa loomi-seks ühine samm astuda.

soov luua ülemulgimaaline te-gevusgrupp. Valga maavanem tundis muret maakondliku koostöö pärast: kuidas saaksid jätkuda Valgamaa maineku-jundus, mida tehakse praegu koos Valgamaa arenduskesku-sega, ja muud ühised projek-tid?

Arutelu algatajad ei näinud selles probleemi, sest ühishu-visid arvestav strateegia või-maldab teha tegevusgruppide vahel koostööd. Leader-tegevus ei tunne omavalitsuste ega maakondade piire.

Põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder, Viljandi maavanem Lembit Kruuse ja Viljandimaa arenduskeskuse juht Kaarel Lehtsalu nägid või-malust planeerida oma aren-dustegevusi koos ning kasuta-da veelgi rohkem ära Mulgi ku-vandit.

Leaderi programmi põhi-mõte on, et kohaliku tegevus-grupi liikmed on ühiste majan-duslike, kultuuriliste ja sot-siaalsete huvidega vallad ja linnad, mis paiknevad samas geograafilises piirkonnas. Sel-lest tulenevalt oleks liitumine väga mõistlik.

Enne uue rahastusperioodi algust on just õige aeg koostööd tugevdada. Praegu on võimalus niinimetatud suure Mulgimaa loomiseks ühine samm astuda.

TSITAADID

«Andmete kaevandamise tööriistad on arenenud vii-mase kümnendi jooksul tohutu kiirusega ja juba väga vähesel sellise infor-matsiooniga saab joonista-da väga detailse pildi ini-meste elust.»

Oxfordi interneti instituudi vanemteadur Ian Brown («Eesti Päevaleht», 12. juuni)

«Eesti ei toeta madala ni-kotiinisaldusega toodete määratlemist tarbekauba-na, vaid leiame, et nikotii-nisisaldusega toodetele, mis ei ole määratletud ra-vimina, peaksid laienema tubakatoodetega sarnased nõuded koostisosade ja toote atraktiivsuse osas.»

Sotsiaalministeeriumi terviseala asekancler Ivi Normet («Postimees», 12. juuni)

«Selliseid raporteid, kus kulutatud eelarvesummad ja valitsuse tehtud otsused kokku saaksid, pole. Eelar-ve täitmise kohta annavad valitsusasutused riigikas-sale aru oma loogika jär-gi — kui palju on kulunud investeringuteks, kui pal-ju aga majandamiskulu-deks ja palkadeks —, kuid puudub seos sisuga, mille tarvis raha on kulutatud.»

Politiikanõuuringute keskuse Praxis ekspert Hille Hinsberg (ärireht.ee, 12. juuni)

«Lihasisaldus ei ole ainus kriteerium, mis määrab li-hatoote kvaliteedi, mistõttu on väärt väita, nagu olek-sid kõrgema lihasisalduse-ga tooted automaatselt kvaliteetsemad kui vähem liha sisaldavad tooted.»

Rakvere lihatööstuse kommunikatsioonijuht Liis Põld («Postimees», 12. juuni)

«Liialt paljude erakonna liikmete isiklik heaolu sõl-tub otseselt sellest, kas erakond on valitsuses või mitte, mistõttu jutud koa-litsioonist sirge seljaga lahkumisest on pelgalt ju-tud, mille eesmärgid pig-em suhtekorralduslikud.»

Ajakirjanik Sander Silm («Õhtuleht», 12. juuni)

«Liberaalne maailmavaa-de ei tähenda õigust võlt-sida, valetada ja varastada. Ei tordi, tordilusikat ega hääli.»

Reformierakondlastest e-rii-gi ekspert Hannes Astok («Postimees», 12. juuni)

PRÄÄNIK

Viljandisse Päikesekillu perekes-kuse õuele kerkis putukahotell.

PIITS

9. juunil varastati Viljandi jär-ve äärest parklast sõiduauto. Õnneks tabas politsei auto ning seda juhtinud joobes isiku.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

2

Eesti Panga andmete järgi kasvab Eesti sisemajanduse koguprodukt sel aastal detsembris prognoositud kolme protsendi asemel kaks protsenti. Järgmise aasta majanduskasvuks prognoosib keskpank 4,2 protsenti.

Kui konikud kaks aastat tagasi Soomaale jõudsid, olid nad heas toitumuses ning jooksid rõõmsalt ringi (vasakul). Nüüd on ellujäänutest järel üksnes luu ja nahk ning nad otsivad toitu heinamaalt, kust veised on suurema rohu juba ära söönud.

KONIKUD

Soomaale appi saadetud hobused hukkusid Eesti karmis talves

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Soomaa loomapidaja Georg Artma kaotas kahe talvega üle kümne koniku ning ütles end olevat nüüdseks mõistnud, et ülejutusterikkas rahvuspargis neid loomi ületalve pidada ei saa.

Kümne nälginud, räsitud välimusega ning parasiite täis koniku edasine saatus selgub hiljemalt selle nädala lõpuks, lubas «Sakalale» loomade eest vastutav Georg Artma. Kõik hobuste seisundiga kursis olevad inimesed on veendunud, et loomi on võimalik päästa ja neile leidub ka Eestis piirkondi, kus nad saavad aasta läbi turvaliselt ja täis kõhuga elada.

Abimehed Hollandist

2011. aasta 8. septembril sõitis Soomaa servale kaks suurt veoautot. Nende haagistes oli 23 konikut, kes saabusid Hollandist ning toodi Eestisse selleks, et nad hakkaksid siinses rahvuspargis poollooduslikke karjamaid puhtana hoidma.

Kui haagised avati, astusid sealt ajakirjanike ja teiste uudistajate silme all välja heas toitumuses ilusad ja terved hobused. Kiirelt leidsid nad heinamaa servast väikese oja, hulasid fotograafide ja teleoperaatori rõõmuks ning asusid seejärel kõrgeks kasvanud heina sööma. Esialgu tundus, et Soomaa on neile loomadele lausa paradiis.

Juba esimesel talvel sai paraku selgeks, et Soomaa pole konikutele sobiv piirkond. Pärast hulluks läks olukord sel talvel, kui loomad jäid jää ja lume tõttu suisa nälga.

Georg Artma jutu järgi ei saa öelda, et konikud Eestisse ei sobi. «Kõrgematel kohtadel pole neil ka talvel muret. Nad saavad toidu lume alt ise kätte,» kinnitas ta.

Soomaal on olukord kahjaks teine ning hulluks teeb selle talviste ülejutuste oht. Lõppenud talvelgi sulas jaanuaris suur hulk lund ning tekkis uputus. Enne kui vesi langeda jõudis, saabus külm, mis muutis Soomaa suureks liuväljaks. Läbi jää ei suuda loom kabjaga toitu välja kraapida.

Georg Artmale toodud konikud ei kuulu seaduslikult talle, vaid ühele Hollandi

ühingule, kes vedas loomad siia ja andis nende hooldajale kaasa ka «kasutusjuhendi». Eriti oli selles rõhutatud, et hobustele ei tohi anda talvel lisatoitu.

Toitu ei jätkunud

Juba esimesel talvel mõistis Georg Artma, et päris nii loomadega ümber käia ei saa, ning ta andis neile salaja heina. Tänavu talvel sai talle täiesti selgeks, et nendes tingimustes konikud lisasöödata elu ei jää. Artma kogus nad ühte kohta kokku ja vedas neile ette suuri heinapalle.

Paraku selgus, et see heategu ei tulnud loomadele kasuks. Territoorium jäi neile kitsaks, mistõttu hobused kippusid kaklema ja üksteist vigastama. Ühtlasi reostasid konikud oma väljaheidetega söögiks toodud heinu ja nende seas hakkasid levima parasiidid.

Miks suur hulk loomi suri, ei osanud Artma arvata. Ta on kindel, et nad ei nälginud surnuks, vaid neid tabasid mingid haigused. «Konikud nägid ilusad välja, aga hommiuks oli ikka ja jälle mõni surnud,» meenutas ta karmimaid aegu.

Nüüd on konikute hoolda-

ja selgeks saanud, et tegu on ebaõnnestunud projektiga, mis on päädinud loomade hukkamisega ning põhjustanud loomapidajale tohutut kulu. Hobuste lisatoitmine ja ravimine röövisid Artmalt hulga raha. Tulu need loomad viimasel aastal omanikule ei toonud, sest Artma rendilepingud, mille järgi ta Soomaal riigimaad kasutas, lõppesid ning ühtlasi kadus loomade kui töövahendi roll, mis võimaldas riigilt pindalatoetust saada.

Selle asemel et süüa Soomaa avaratel niitudel angervaks ja muid taimi, mida teised kariloomad ei taha, on hobused praegu mõne hektari suurusel aedikus, kust veised on nende eest juba suurema rohu ära söönud, ehkki nii Artma kui konikute toitumisharjumustega kursis olevad spetsialistid teavad, et need loomad vajavad väga palju toitu.

Loomi saab päästa

Kui konikud 2011. aastal Viljandimaale toodi, aitas neid Georg Artmale vahendada aastaid Soomaal elanud ja seal ka töötanud keskkonnaameti spetsialist Gunnar Sein. Ta on veendunud, et praegu veel elus

olevate konikute päästmine sõltub eeskätt loomapidajast.

Et Artma on Soomaal kaotanud suure hulga rendimaad, on tal Sein arvates loomade päästmiseks kolm varianti. «Ta võib pöörduda mõne naabri mehe poole, kes lubaks loomad oma maadele. See tähendab muidugi läbirääkimisi,» sõnas ta. «Teiseks võib ta konikud viia Pärnumaale, kus tal on rohkem heinast maad.»

Kolmas variant on Sein meelest tunnustada oma võimetust. «Kui ta käed püsti tõstab ja ütleb, et rohkem ei suuda, tunnen mina kindlasti moraalselt vastutust ja lähen appi,» lausus ta. Sein arvates on lahendusi piisavalt, ent need on väljaspool Soomaad. Igal juhul oli ta veendunud, et loomi ei ähvarda hädatapp ega Hollandisse tagasi viimine.

Ehkki Artma on nüüd veendunud, et konikute pidamine oli äpardunud ettevõtmine ning ta nimetab seda oma kõige kallimaks hobiks, lükkas Sein ümber arvamuse, nagu oleks loomapidaja konikud enda hoole alla võtnud uisapäisa. «Ta oli loomi võttes küll innovaatiline, aga tegi enne ikka uurimistööd. Asjad lihtsalt ei õnnestunud nii, nagu soovitud,» nentis ta.

Edulugu Mõisaküla tagant

Soomaalt mõnikümme kilomeetrit eemal otse Mõisaküla taga Pärnumaal elab paarisaja hektari suurusel territooriumil 37 konikut, kes on omaniku kinnitust mööda terved ja rõõmsad.

Ädu Leesmendi hoole alla jõudsid konikud paar päeva varem, kui need saabusid Soomaale. Esimesel talvel tegid 25 Hollandist saabunud loomale liiga hundid, keda nad ei osanud karta. Kolm looma jäi kadunuks. See-eest sündis kevadel kuus varssa.

Läinud talvel oskasid Saarde vallas ringi lippavad hobused juba hunte peljata ning kadusid polnud. Kevade jooksul on ilmale tulnud üheksa varssa ning mõne looma võrra peaks kari veel suurenema.

Leesment on veendunud, et Eesti kliima sobib konikutele suurepäraselt. Pisut lisatoitu tema loomad talve jooksul küll said, kuid see polnud suur kogus. Samal ajal sõid konikud võsast puhtaks kõik kraaviperved.

«Meie oleme nendega väga rahul,» teatas Leesment. («Sakala»)

POPMUUSIK

Põhja-Tallinna solist: Viljandi jääb ikka minu kodulinnaks

TOOMAS KOITMÄE
sakala@ajaleht.ee

Viljandis kasvanud ja õppinud Kerli Kivilaan leiab, et hiphopansamblisse Põhja-Tallinn kuulumine pole teda eriti muutnud. Vastupidi: kõik pusletükid hakkavad hoopis paika loksuma.

Viimase aasta jooksul enami ku Eesti raadiokanalite eetrisse jõudnud ja sinseid muusikaedetabeleid vallutanud Põhja-Tallinna solistiks valiti Kerli Kivilaan ligi kuu aega tagasi. Ansambli laulja kohale korraldati konkurss, kui Maia Vaht-ramäe kollektiivist lahus.

Kerli, kuivõrd on teie elu viimase kuu jooksul muutunud? Kui tihti te veel kodulinna satute?

Kui ma varem sattusin pealinna ehk kord paari kuu jooksul, siis nüüd tuleb seal käia paar kolm korda nädalas — see on tõenäoliselt kõige suurem muudatus. Samas ei saa öelda, et mu elu kardinaalselt teistsugune oleks. Tegevust on mul alati jagunud ja aega pole kunagi piisavalt olnud.

Viljandis olen käinud nii tihti kui võimalik. Õnneks on Eesti väike ja kui kontsert just Ida-Virumaal või mõnel saarel ei ole, siis püüan ikka koju jõuda.

Kuulumine ühte Eesti populaarsemasse bändi tähendab ka suurt meediakajastust. Kuidas te sellega toime olete tulnud?

Väsimust kui sellist ei ole, pigem on mõni meediaväljaanne väikse pettumuse valmistanud.

Olen ise alati olnud seda meelt, et kui millestki rääkida ei ole, siis pole mõtet suud lahti teha. Meelelahutusportaalid võiksid sama põhimõtet järgida.

Olen meediaga suheldes juba omad vitsad kätte saanud. Seega suhtun igasse intervjuusse kerge ettevaatlikkusega.

Kuidas kursusekaaslased Tallinna ülikooli riigiteaduste instituudist teie Põhja-Tallinnaga liitumisse suhtusid? Tuleb tunnistada, et ma pole oma kursust väga ammu näinud. Mitte et mul kooliga lood pahasti oleks — sellega on kõik korras. Aga semester on läbi saamas ja kõik on kuidagi laiali jooksnud.

Lähedasemate kursusekaaslaste vastukaja põhjal võib vist öelda küll, et nemad on sama rõõmsad ja ärevil kui mina.

Kas õppimises tuleb tiheda

Kerli Kivilaan usub, et praegu on just õige aeg teha kõike, mida hing ihkab.

VIKTOR BURKIVSKI

proovi- ja esinemisgraafiku tõttu lõivu maksta?

Jah, mingil määral kindlasti. Päril kõikidesse loengutesse ma ei jõua, seega pean materjalid ise hankima ja asjad hiljem selgeks tegema. Aega tuleb lihtsalt paremini planeerida — selles seisnebki võti.

Õnneks olen ma loomult kohusetundlik ja töökas ning püüan ikka ja alati alustatu lõpule viia. Nii et mingisuguseid probleeme ei tohiks küll tekkida.

Mida te enim igatsete ajast, mis eelnes Põhja-Tallinnaga liitumisele?

Et ma olen sellist kiiret bändielu elanud vaid umbes kuu aega, siis ei oska veel midagi igatseda. Kõik tundub olevat paigas — nii, nagu peab. Linatänavatel mind veel ära ei tunda, seega ei saa ma ka liigse tähelepanu üle kurta.

Kas Põhja-Tallinna solistiks saamine on teie muusikaliste ambitsioonide tipp või näete ennast tulevikus veel uhkema positsioonil?

Olen arusaamisele jõudnud, et tulevikku ei ole mõtet üle-määra ette planeerida, asjad lähevad ikka omasoodu. Minu eesmärk on keskenduda praegusele hetkele ja võtta sellest, mis võtta saab.

Kui lähen ajas paar aastat tagasi, siis tundub Põhja-Tallinn minu muusikaliste ambitsioonide tipuna. Aga ambitsioonid ju kasvavad. Nii et jään põnevusega ootama, mida elul mulle pakkuda on.

Alates kevadest on Põhja-Tallinnal uus koosseis, sest selle ainsa naisliikmena astub nüüd lavale Kerli Kivilaan.

OLIVER MOOSUS

Mida Viljandi teile praegu tähendab? Kas näete ennast ka aastate pärast siin või on see olnud lihtsalt hea stardi-platvorm?

Viljandi on mõnus. Praegu ei oska ma siiski öelda, kas jään alati siia elama. Igal juhul on see minu kodulinn ja isegi kui ma tulevikus siin ei ela, on siia ikka hea tulla.

Millal võib Põhja-Tallinna eesotsas Kerli Kivilaanega Viljandis näha?

Viljandis anname Põhja-Tallinnaga kontserdi juba homme, 14. juunil. Nimelt ootab meid ees kuuepäevane tuur

ning üks selle kontsert on ka siin.

Ootan kõiki viljandlasi suve algust tähistama ja ühele omade seast lossimägedes kaasa elama.

Kuidas teie perekonna liikmed suhtuvad sellesse, et ühest küljest saavad nad teist iga päev lehtedest lugeda, samas veedate nendega senisest märksa vähem aega?

Mu ema ütles hiljuti, et ta ei jõua nii palju lehti ära lugeda, kui minust artikleid ilmub.

Aega jagub perekonna jaoks tõesti vähem, aga see on hind, mida tuleb maksta, kui tahad teha seda, mis endale tööpoolest meeldib. Õnneks nad mõistavad, et praegu on just õige aeg selliste asjadega tegelemiseks.

reff
CAR & TRUCK TYRES

Jaanikuul sõidukirehvid korda!

Uued ja taastatud veoautorehvid, põllumajandusrehvid, tööstusrehvid.

Kiire teenindus ja paindlikud hinnad!

Transport üle Eesti!

Üle 30 tuntud rehvitootja

Üle 1000 rehvimudeli

Rehvimõõdud 4" kuni 54"

385/65R22,5 Galgo SUSI MIX,

hind kõigest 245€

(taastatud rehvi haagisele)

Sinu rehvipartner www.reff.ee

Tel. 57 820 300 E-mail: reff@reff.ee

Megasport Group OÜ

Vabaduse 26, Valga

Matador GOODYEAR BRIDGESTONE Continental Mitas

AO

KONSUM

MAKSIMARKET

NÄDALALÕPU PAKKUMISED

NELJAPÄEVAST PÜHAPÄEVANI

PUNASED KIRSS-PLOOMTOMATID

250 g
Senegal, I klass

0.55

2.20/kg

A-VORST SIIRU-VIIRU GRILL

700 g
ribiliha kondita

6.09

3.99

5.70/kg

-34%

HELLMANN'S LIGHT MAJONEES

420 g

1.79

1.19

2.83/kg

-33%

ROKUS KONSERVTOIT KOERTELE

1,25 kg
loomalihaga

1.49

0.99

0.79/kg

-33%

HELE ÕLU A.LE COQ ALEXANDER 5,2%

24x0,568 l

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga. Alkohol võib kahjustada Teie tervist.

13.79

1.01/l + pant 24x0.08

PAKKUMISED KEHTIVAD SÄÄSTUKAARDIGA 13. - 16. JUUNINI.

Toodete tavahinnad on Laagri Maksimarketl põhjal 7.06.2013 seisuga. Piltidel on illustreeriv tähendus.

SULGEMISED

Kauplused lahkuvad vanalinnast

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Viljandi vanalinnas Tartu tänaval on üks kauplus oma ukseid ostjate vähesuse tõttu sulgenud ning vähemalt kolm kavatsevad seda teha selle aasta jooksul.

Paar kuud tagasi pani ukseid kinni lemmikloomapood, läinud kuul teatati, et aasta jooksul sulgeb ukseid A&G rõivakauplus. Nüüd on otsustanud Tartu tänaval tolmu jalgelt pühkida kalastustarbeid pakkuv Antera ning sama maja keldrikorruusel jahi-, kalandus- ja matkatarbeid müüv BalticHunter.

Vaikne hääbumine

Üle 20 aasta selles paigas Antera kauplust pidanud Oskar Are lubas sügiseks seal tegevuse lõpetada. «Vanalinn on otsekui välja surnud, rahvast enam ei liigu ning kaupluses ei käida. Kunagi oli Anteral kopsakas käive, aga nüüd võib sellest üksnes unistada. Viimasel ajal olen siin käinud rohkem sõprade ja tutvatega suhtlemas,» rääkis ta.

Asjaolu, et aasta algusest läks tänaval parkimine vabaks, vähendas tema arvates külastajate arvu veelgi. «Inimesed tahavad sõita otse treppi, aga selle

tänaval ettevõtete töötajad on nüüd enamiku parkimiskohti hõivanud,» märkis Are.

Kui Centrumi laiendus sügisel valmib, kolib viis aastat Tartu tänaval jahi-, kalandus- ja matkatarbeid pakkunud kauplus BalticHunter tõenäoliselt sinna. Poe omanike hulka kuuluv Eik Rullingo sõnas, et ostjaid oli niigi aasta-aastalt vähemaks jäänud, aga otsustava hoo bi andis tasuta parkimisala kadumine. «Kohe hommikul seisavad tänaval ääres rivi juuksurite autod. Ostjad kurdavad, et teevad kolm tiiru, aga kohta ikka ei leia,» ütles ta.

Ka Oskar Are mõõnis, et just tänaväärsete ettevõtete töötajad on need, kes autot kogu päevaks parkides kliendid eemal hoiavad.

Beebikaupade poe omaniku Tiit Kalmeti meelest ei ole parkimise küsimus siiski tähtsaim. «Hommikuti on tõesti kõik paigad hõivatud, aga viimaks kusa-gil ikka koha leiab. Kui parkimine uuesti tasuta muudetakse, lisanduks vabu kohti, aga siis tekiks mure klientidel, kellel ei ole parkimiskella. Need, kes parkimistrahvi saavad, oleksid omakorda pettunud,» leidis ta.

Ka Tartu tänaval aastaid Maksifoto kauplust pidanud Mati Roosalu ei arvanud, nagu oleks tasuta parkimise kadumine kauplemist märgatavalt mõjutanud. «Kaubandus on lihtsalt vanalinnast mujale liiku-

nud. Ega Viljandist suurt midagi osta olegi, vajaduse korral sõidetakse hoopis Tartu või Tallinna suurtesse kaubakeskustesse,» tõdes ta. Oma fotopoodi Roosalu esialgu siiski mujale kolida ega kinni panna ei kavatse.

Ostjad eelistavad suuri

Poepidajate arvates on elu vanalinnas tasapisi hääbunud ning müük on nii Viljandis kui teistes linnades järjest enam koondunud suurtesse ärikeskustesse. Paar kuud tagasi Tartu tänaval lemmikloomakaupluse sulgenud Janis Valge meelest on Viljandi inimene mugav ega viitsi vanalinna tulla. «Ostud sooritatakse Maksimarketis, Selveris ja Uku keskuses,» märkis ta.

«Pärnu vanalinnaski ei käi enam erilist kauplemist, sealsel Rüütli tänaval on poed samuti hädas,» teadis Eik Rullingo.

Ka Tiit Kalmet oli seda meelt, et Tartu tänav ei ole enam see ärituiksoon mis varem. Teisalt ei ole ta märganud eriti agarat müüki ka Viljandi suurtes kaubanduskeskustes. Tema meelest on põhijärg selles, et viljandlaste ostujõud on väike ja järjest rohkem inimesi kolib siit minema. Peale tööpuuduse kärbib ostuvõimet Viljandimaa elanike madal palk. «Kui saad kuus kätte 300-400 eurot, siis kulub sellest lõviosa söögile ja üürile ning muu kauba ostmiseks suurt ei jää,» tõdes ta.

Tartu tänaval tolmu on otsustanud jalgelt pühkida kalastustarbeid pakkuv Antera ning sama maja keldrikorruusel jahi-, kalandus- ja matkatarbeid müüv BalticHunter.

MARKO SAARM

Presidendi vastuvõtt nihutas aktuse aega

Kuigi esialgu pidi Viljandi gümnaasiumi esimene lõpuaktus algama kell 15, sundis presidendi vastuvõtu aja selgumine kooli juhtkonda kellaaega muutma.

Viljandi gümnaasiumi direktori Ülle Luisu sõnul tekkis probleem sellest, et kui gümnaasium määrab oma lõpuaktuse aja kindlaks mitu kuud varem, siis presidendi vastuvõtt määrati kindlaks hiljaeg.

Üleeile olid neli presidendi vastuvõttu minevat riigigümnaasiumi kuldmedalisti kooli juhatastele oma muret kurtanud. Ning aktust otsustati alustada tunni võrra hiljem. «Ühtlasi proovime neljale lapsele Tallinna sõiduks auto muretseda,» rääkis Luisk.

Abja gümnaasiumis, kus aktuse aeg oli juba kokku lepitud kella 16-ks, algust direktori kohusetäitja Sirje Renteri ütlemist mööda edasi ei lükata ning Tallinnast naasev õpilane võib isegi poole pealt lavale joosta. «Kurb, et see nii on,» nentis ta keeruliseks muutunud olukorra kohta. Ka Abjast on üks medaliga lõpetanu oodatud kell 12 presidendi roosiaeda.

Viljandimaal saavad üks Abja õpilane ning kaks Kitzbergi, kaks Tarvastu ja seitse Viljandi gümnaasiumi õpilast kuldmedali; hõbemedali pälvisid üks Kitzbergi ja Suure-Jaani õpilane ning kaks Abja ja viis Viljandi gümnaasiumi lõpetanut.

Presidendi vastuvõttule on Viljandist kutsutud üheksa lõpetanut: maakonna kutsekoolid saadavad sinna kaks paremat õpilast, Viljandi gümnaasium saab neli kohta ning Karksi, Abja ja Tarvastu kool jagavad endi vahel ülejäänud kutsed. («Sakala»)

LÕPUPEOD

Viljandi Kaare koolis	14. juunil kell 15
Mõisaküla koolis	15. juunil kell 12
Olustvere põhikoolis	15. juunil kell 12
	Olustvere lossis
Kolga-Jaani põhikoolis	15. juunil kell 13
Halliste põhikoolis	15. juunil kell 14
Kirivere põhikoolis	15. juunil kell 14
Kõpu põhikoolis	15. juunil kell 14
Sürgavere lasteaias-põhikoolis	15. juunil kell 14
Heimtali põhikoolis	15. juunil kell 15
Kalmetu põhikoolis	15. juunil kell 15
Tääksi põhikoolis	15. juunil kell 15
Leie põhikoolis	15. juunil kell 16
Holstre koolis	16. juunil kell 12
Kildu koolis	16. juunil kell 16
Saarepeedi koolis	18. juunil kell 14
Viljandi Jakobsoni koolis	18. juunil kell 16
Viljandi kesklinna koolis	18. juunil kell 18
Viljandi Paalalinna koolis	19. juunil kell 15
Paistu koolis	19. juunil kell 17
Tarvastu gümnaasiumis IX klassidel	19. juunil kell 16
	XII klassil 22. juunil kell 12
August Kitzbergi gümnaasiumis	
	IX klassidel 20. juunil kell 13
	XII klassil 20. juunil kell 16
Abja gümnaasiumis	IX klassidel 20. juunil kell 15
	XII klassil 21. juunil kell 16
Võhma gümnaasiumis	IX klassidel 21. juunil kell 13
	XII klassil 21. juunil kell 15
Viljandi ühendatud kutsekeskkoolis	21. juunil kell 13
Suure-Jaani gümnaasiumis	
	IX klassidel 21. juunil kell 14
	XII klassil 21. juunil kell 18
Olustvere teenindus- ja maamajanduskoolis	22. juunil kell 11 toiduainete töötlemise, pagari-kondiitri erialal, kell 13 turismikorralduse, matuurismi teeninduse ja sekretäritöö erialal
Viljandi gümnaasiumis	21. juunil kell 16 Viljandi spordihooones
Viljandi täiskasvanute gümnaasiumis	22. juunil kell 16
Tartu ülikooli Viljandi kultuuriakadeemias	22. juunil kell 13 Ugalas

Allikas: maavalitsus

TÄHTS

Tail Dancer- parim kohapüüdja Pärnu lähel
Storm SubWart- haugipüügil asendamatu
ShadRap- "keedetud vähk" ahvenapüüdja Peipsil

UUDISTREND

Putukahotell on aiandusmaailma kohustuslik moeröögatus

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Üheksakümnendatel aastatel hakkas Euroopas levima putukamaja ehk -hotelli mood. Nii-sugune viimastel aastatel Eestiski populaarsust kogunud ehitis kerkis äsja Viljandisse Päikesekilli perikeskuse õuele.

Putukamaja valmis mittetulundusühingu Olemine ja Peep Tobrelutsu juhendamisel Viljandi huvikooli loodusringi liikmete ja nende emade abiga 4. juuni õhtupoolikul. Terve õhtu käis innukas saagimine, kopsimine ja mördi segamine. Toimetamist saatis loodusemees Tobrelutsu hoogne loeng teemal «Putukad kui elu alus», milles ta selgitas, et putukatest sõltuvad aia tervis ja liigirikkus.

Oodatakse peeneid külalisi

Omapärase hotelli metallist põhikonstruktsioon oli paika pandud juba varem ning selle südameks asetati talvel huvikooli juures langetatud vana tammepuu tüvest saetud seibimürakas, mis sümboliseerib päikesekildu.

Tammest loodud päikesek

ümber seati otsekui herilastele või mesilastele kärke ehitades kärgtelliseid, talvel kogutud käbisid, pilliroopulki ja -nutte, mullust elulõngasodi, heina, saepuru, WC-paberi rulle, plastist ja paberist torujuppe ning muud.

Peep Tobrelutsu jutu järgi võib kasutada igasuguseid materjale, piiranguid ei ole. Püha-päeval peetud Päikesekilli perikeskuse üheksandal sünnipäeval avati hotell pidulikult ning lapsed said putukate jaoks tammepuusse auke puurida.

Kakandid olid tammekest külastanud juba siis, kui see õiget aega oodates nädalpäevad maas vedeles. Valminud hotelli oodatakse Tobrelutsu ütlemit mööda siiski peenemaid külalisi, nagu lepatrinusid, kõrvaharke, liblikaröövikuid, mesilasi, herilasi ja ämblikke, kes on kõige odavamad aiakahjurite hävitajad ning taimede tolmeldajad.

Putukad poevad sügavale kõrte, telliste ja muu kraami sisse, munevad sinna ning aegajalt on näha vastseid putukaid esimest korda «pesast» välja ronimas. Veel enne kui päev õhtusse hakkas jõudma, ronis hotelli uudistama majasikk *Hylotrupes bajulus*. Tõsi, vaikust ja rahu talle ei antud, väklampide sähvimine häiris putukat tublisti.

Hoonele kerkib lähiajal katust, et asukatel oleks kuivem, ning loodetakse, et tulevikus punub selle sarikate vahele pesa mõni linnupaar. Hotell jääb avatuks, lastele uudistada.

Tähtpäevaliste numbritoad

«See maja on nagu Tallinn, mis kunagi valmis ei saa; teise poole jätsime teadlikult tühjaks, et Päikesekillis edaspidi tähtpäevi tähistavad lapsed ja täiskasvanud lisaksid sinna kilde ehk omanimelisi numbritubasid,» pajatas Peep Tobreluts.

Veebilehe loodusesober.ee andmetel sai putukahotellide loomise idee alguse aiapidajalt, kes tahtsid enda juurde meelitada häid tolmeldajaid. Kooliaedadesse on neid tehtud õppevahendina. «Putukamajal on ka selliseid fänne, kes pelgalt silmailu ja meelerahu pärast hotelli oma aeda üles seavad. Nende hulka kuulub Ea Velsvebel Greenwood, kes peab Saaremaal Goodkaarma seebikoda,» kirjutatakse veebilehel.

Tobrelutsu teada sai putukahotellindus omalaadi veidrusena alguse 30 aastat tagasi Lääne aianduskultuuris, ent on kogunud aegamisi populaarsust ning seda laadi ehitised on viimastel aastatel kohustuslikuna väljas aiandusmessidel. «Selgest on kujunenud aianduses

Valminud hotelli oodatakse Peep Tobrelutsu ütlemit mööda lepatrinusid, kõrvaharke, liblikaröövikuid, mesilasi, herilasi ja ämblikke, kes on kõige odavamad aiakahjurite hävitajad ja taimede tolmeldajad. 2 x ERAKOGU

moesuund ja vältimatu element, mida ei saa enam ka Eestis ignoreerida,» ütles ta ning tuletas meelde Einsteini mõtet, mille järgi näiteks mesilaste kadudes jääb inimkonna hukkamiseni kõigest neli aastat.

Loodusemees avaldas usku, et tänu sellisele hotellile saab huvikooli lastele putukate elu huvitavamalt selgitada ja müüte kummutada. «Kõrvahark ja sitasitikas on palju leebemad ja rahulikumat tegelased kui lepatriinu, kes on paras röövel,» selgitas Tobreluts. Et aga lepatriinu on pealtnäha ilusam ja armsam, pannakse lasteadelele nimesid tema järgi.

Putukamaja valmis Viljandi huvikooli loodusringi liikmete ja nende noorte emade abiga 4. juuni õhtupoolikul.

itshop

Arvuti-, büroo- ja hobikaubad

Rakvere - Viljandi - Jõhvi - Pärnu - Narva - Tallinn - Tartu

Osta otse www.itshop.ee mugavalt ja kiirelt kaup koju kätte

SUVEKS LADU TÜHJAKS

Hinnad soodsamad kuni -60%

Välised USB kõvakettad nüüd kuni 4TB

500GB 76.00	1TB 99.00	4TB 235.00
48.90	78.90	199.00

Arvuti ITshop i310

Intel® Core™ i3-3220 protsessor
500GB kiire kõvaketas
4GB operatiivmälu
Intel® HD graafika
DVD kirjutaja
ID kaardilugeja
Klaviatuur, hiir
Garantii 2 aastat

399.00

339.00

Kuumakse: 9€/48 kuud

Parima hinnaga äriklassi kvaliteet!

Sülearvuti Lenovo B590

15,6" HD LED laekraan
Intel Pentium B960 protsessor
4GB DDR3 operatiivmälu
500 GB SATA3 kõvaketas
DVD-kirjutaja, Intel HD graafika
WiFi b/g/n, Bluetooth, veebikaamera HD
Microsoft Windows 8 64bit
Kaal 2,5kg, Aku kestvus kuni 6h

499.00

369.00

Kuumakse: 9€/48 kuud

Raadiosaatjad Cobra, Midland ja TopCom

Suvehinnad kuni -31%

Raadiosaatjad Cobra MT115/117
Sobiv kasutada auto või jalgrattamatkal, metsas või merel.
Kuni 5km distants.
8 kanalit
Sissetuleva kõne alarm
Toide 3x AAA patareid

33.50

29.90

Parim Tahvelarvuti 2012!

ASUS Nexus 7

7" LED 1280 x 800 IPS ekraan
1.2 GHz neljatuumaline protsessor
720p videosalvestus
Android 4.1
32GB sisemälu
3G modem

359.00

309.00

Kuumakse: 8€/48 kuud

Võimsus ja kvaliteet stiilses korpus

Tahvelarvuti ASUS MeMO Pad Smart

Uskumatult palju lusti neljatuumalise protsessori ja IPS-ekraani näol
nVidia neljatuumaline protsessor
10.1-tolline IPS-paneel
HDMI, Stereoakalid
Autofookusega
5 MP kaamera

359.00

319.00

Kuumakse: 8€/48 kuud

Kaamera NIKON COOLPIX L610

14-kordse optilise suumiga lihtsalt kasutatav, kompaktna ja nutikas kaamera, mis jäädvustab hea kvaliteediga kõik su olulised hetked. Seda 16-megapikselse foto kui ka Full HD videona.

235.00

185.00

Kuumakse: 7€/30 kuud

Kiired Class10 mälukaardid Eesti parima hinnaga

8GB 12.90	16GB 19.90	32GB 32.00
8.50	14.50	25.90
		59.00
		49.90

Kõige uuem navigaator Eestis: Garmin 54LM Europe 5"

Lihtne otsida aadress. Seade juhatab sind sihtkohta selgete hääljuhistega. Seadmele on eelsalvestatud detailne Euroopa kaart koos miljonite huvipunktidega ning võimalusega lisada enda huvipunkte.

199.00

165.00

Kuumakse: 8€/24 kuud

Usaldusväärne spordikell koos pulsivööga GARMIN Forerunner 70M

stiilne spordikell ning treeningu vahend ühes, mis aitab jälgida aega, südame löögisagedust ja põletatud kaloreid

199.00

119.00

Kuumakse: 7€/18 kuud

Rakvere:
Rägavere tee 37
Tel. 322 3456
Mob. 51 30 349
Mob. 52 79 490
rakvere@itshop.ee

Rakvere:
F.G. Adoffi 11 (Kroonikeskus)
Tel. 322 5410
Mob. 50 23 380
krooni@itshop.ee

Pärnu:
Riia mnt. 106 (Päpiniidu ja Riia nurgal)
Tel. 443 3141
Mob. 51 01 416
parnu@itshop.ee

Tallinn:
A.H. Tammsaare tee 116 (Mustika keskus)
Tel. 601 0000
Mob. 52 65 690
mustikas@itshop.ee

Jõhvi:
Narva mnt. 5 (Bussijaama vastas)
Tel. 738 1950
Mob. 52 25 504
johvi@itshop.ee

Tartu:
Ringtee 75 (Lõunakeskus)
Tel. 731 0737
Mob. 52 25 504
tartulk@itshop.ee

Tartu:
Sõbra tn. 58 (Jõeskeskus)
Tel. 433 3122
Mob. 50 82 453
tartujk@itshop.ee

Viljandi:
Lossi 22 (Hotell EVE lähedal)
Tel. 433 3122
Mob. 50 10 689
viljandi@itshop.ee

Narva:
Tallinna mnt. 19c (FAMA keskus)
Tel. 356 6414
Mob. 52 71 493
fama@itshop.ee

TEEMAD

Toimetaja RANNAR RABA, 433 0051, rannar.raba@ajaleht.ee

100

Seitsmes riigis valuutavahtetuse ning investeerimiskulla ostu ja müügi tegelev aktsiaselts Tavid, välisriikides Tavex, põhineb 100 protsenti Eesti kapitalil.

ÄRIKULTUUR

Klannivõim pani Läti kiratsema

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Euroopa Komisjoni ja Euroopa Keskpanga läinudnädalane otsus tunnistada Läti eurokõlblikuks on selge kinnitus sellele, et lõunanaabrite tehtud valusad majanduspoliitilised otsused on hakanud vilja kandma. Nad on tagasi Euroopa pailaste pingis.

Mitmes Ida- ja Põhja-Euroopa riigis kulla- ja valuutavahtetuse ära aktsiaseltsi Tavid nõukogu liige Meelis Atonen tunnistas eelmisel nädalal Viljandi majanduskonverentsil esinedes, et viimastel aastatel on Läti tööpoolest tükk maad euroopalikumaks muutunud. Samas leiab ta, et Eestiga samale pulgale jõudmiseni läheb veel aega.

Oleme siin, Eestis, harjunud mõtlema, et meil on enamik asju paremini kui Lätis. Meelis Atonen, milline on teie kogemuse põhjal sealne ärikultuur?

Meie erinevused on endiselt suured. Eesti on väga palju ees nii arengu kui ka mentaliteetide poolest. Tundub, et lätlased seisid aastatel 1995–2008 paigal. Kaua juhtisid riiki oligarhid ja seepärast on seal seniajani tunda teatavat klannivõimu. Käsi-peseb-kätt-stiili on rohkelt. Eestis on asjad lihtsamad ja läbipaistvamad.

Paljude arvates siiski mitte küllalt läbipaistvad, kui mõelda kas või parteide hämarale rahastamisele.

Meie ärivaldkond puutub seadusandlusega vähe kokku, mistõttu oskan kaht riiki võrrelda ennekõike bürokraatia ja muu ametnikkonna kultuuri seisukohalt. Need on tööpoolest Eestis palju arusaadavamad. Lätis toimuvad protsessid tihedalt, et keegi ei oska avalikult põhjendada, miks just sedasi läks.

Tooge mõni konkreetne näide.

Meil on firmas enda arvates üsna täpne ettekujutus, milline meie turupositsioon valuutavahtetuses on. Samal ajal uskusid Läti ametiisikud pikka aega, et oleme palju suuremad tegijad, koguni riigi suurimad. Niisugune eksiarvamus saab tuleneda ainult sellest, et nad tegelikult ei hooma, mis turul toimub. Teine võimalus on, et nad ei tahagi hoomata.

Meie firmas on langetatud konkreetne otsus: teeme kõike ausalt. Ja kui riik seejuures ei tea reaalseid käibeid, tekib

PEETER LANGOVITS (©POSTIMEES)

Riia tänavail jalutades on raske otsustada, kuivõrd sealne ettevõtluskeskkond erineb Eesti omast. Kogemustega inimesed aga ütlevad, et erineb üksjagu.

ebavõrdne olukord. Sellises konkurentsisis on väga raske pinnal püsida.

Miks Läti ja Eesti on eri rada käinud?

Meil vedas, et 1990. aastatel pääsesid poliitikasse valdavalt uued inimesed — sellised, kellel polnud märkimisväärsed ärihuvisid.

Peame enda suhtes kriitilised olema, aga üldjoontes suutsime ikkagi päris hästi toimiva läbipaistva süsteemi üles ehitada. Lätis, vastupidi, said palju võimu inimesed, kellel olid suured majanduslikud huvid. Selge see, et kui püramiidi tipus lähtutakse käsi-peseb-kätt-reeglite, levib see ka allapoole, maanteepervel töötavate liikluspolitseinikeni välja.

Eks ilmselt olnud erinevuste tekkimisel veel teisigi mõjutegureid, näiteks see, et meil oli võimalus nõukogude ajal Soome televisiooni vaadata ja see pani meie pürgimused aegsasti paika. Lätis seevastu rääkis mõni juhtiv poliitik pikalt

sellest, kuidas Venemaaga tuleb iga hinna eest lähedasi suhteid hoida.

Ma ei kuulu nende hulka, kelle arvates ei tohiks Venemaaga äri ajada. Tohib ikka ja peabki seda tegema. Aga seal-seid halbu kombeid ei tasu üle võtta.

Mul on meeles üks ilmekas kogemus 15 aasta tagant, kui me ajasime sõbra Läti konsultatsiooniäri. Ühel hetkel hakkasid Läti partnerid lõunalaualas meie juuresolekul omavahel oma keeles arutama, kuidas meile piltlikult öeldes kott pähe tõmmata. Nad ei teadnud, et minu sõber oskab teatud määral lätikeelt.

See oli ikka päris ehmatav kogemus. Eriti kui arvestada, et koostöö oli varem hästi sujunud ning kõik tundusid olevat praegusaegsed mehed. Paraku sel päeval meie ühistegvus lõppes.

Eks selliseid vennikesi ole ka Eestis, aga linnalegendide põhjal otsustades on Lätis jöhkrat stiili seniajani rohkem.

Tavidil on esindused ka Skandinaavia riikides. Kas seal ongi kõik nii eeskujulikus korras, nagu meil sageli arvatakse?

Kindlasti on seal asju, mis ongi väga hästi. Näiteks see, et riigiasutused ei kipu äri segama. Paraku on ilusa pealispinna all ka omad mured. Üks neist on ettevõtlust pärssiv maksusüsteem. Tööjõud on väga rängalt maksustatud ja ettevõtluse stimuleerimist ei peeta oluliseks.

Aga Skandinaavia kõige suurem mure on inimeste väheine initsiatiivsus. Heaoluühiskond soosib unelemist. Noored võiksid palju rohkem otsida väljakutseid ja riski, mitte rahulduda sellega, kui on hea rahulik töökoht, kus saab ühe mutrikesena kenasti tiksuda.

1990. aastatel suhtuti Skandinaavia idaeurooplastesse üsna umbusklikult, sest meil siin puudus euroopaliku äriajamise kogemus. Kuidas nüüd on?

Suhtumine ei ole halb, kuid on siiski umbusklik. Kui Eestis on kohe teretulnud kõik, kes maksta jõuavad, siis seal läheb väga kaua, enne kui sind omaks

võetakse ja usaldama hakatakse. See, et sa oled kuskil Eestis 20 aastat edukalt tegutsenud, ei ole neile mingi näitaja.

Tavidi strateegia näeb ette kullamüügi- ja valuutavahtetuspunktide avamist ennekõike kaubanduskeskustes, kus inimesed teevad oma igapäevaseid oste. Seepärast käisime Rootsis aastaid ühe juurest teise juurde ja otsisime ruume. Aga huvi meie vastu jäi olematuks. Alles nüüd, kui me oleme nende turul aastaid tegutsenud, on toimunud murrang. Nüüd tulevad kaubanduskeskused juba ise meid otsima ja uurivad, kas meie omaaegne huvi on säilinud.

Kui palju Põhjamaad üksteisest erinevad? Meil ollakse harjunud mõtlema, et see kõik on üks ruum.

Need maad on üsna erinevad. Näiteks Soome on ikka täitsa omaette. Ja Norra teeb eriliselt see, et ta ei kuulu Euroopa Liitu. Nii näiteks ei saa me Norras tegutseda Eestis väljaantud litsentsi alusel, vaid peame seda eraldi taotlema. Süsteem on põhjamaaiselt jäik. Oleme üldse esimene firma, kes seal maksevahendaja litsentsi küsib. Seni on seda pee-

tud ainult suurte pankade reaks.

Viimastel aastatel olete palju käinud Bulgaarias. Lisame siis ka selle riigi võrdlusesse. Bulgaarias käimine on natuke nagu reis minevikku. Selles riigis ollakse paljus sealmaal, kus meie olime 1990. aastate keskel. Et rahvaarv on suur, on seal juba olemas väga uhked kaubanduskeskused, aga riigisüsteem on Eesti omast küll umbes 15 aastat maas.

Faksiaparaat on endistviisi kasutuses.

Jah. Arvuti kasutamine ei ole sugugi nii elementaarne nagu meil. Bulgaarias mängib väga suurt rolli, kuidas sa ametnikuga läbi käia oskad. Esiteks sõltub see sellest, kuidas sa inimlikult suhelda mõistad. Teiseks aga ka sellest, kui problemaatiline sa oma äri iseloomu poolest oled. Meil on kohapeal bulgaarlastest juhid ja tänu sellele suhted laabuvad.

Siinkohal peab rõhutama, et Bulgaaria bürokraatia ei ole sugugi pahatahtlik — lihtsalt ajast maha jäänud ja kohmakas. Läti on oma keskkonna poolest palju keerulisem.

PUUTÖÖ

Olustvere tragid naised vestmisnuga, peitlit ja mootorsaagi ei pelga

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

«Sugulased olid esialgu küll õige skeptilised, kui kuulsid, et hakkam puutööd õppima,» räägib Piret Koppelman. «Nüüd võib öelda, et meie peres on peitel ja haamer kindlalt minu käes.»

Olustvere teenindus- ja maa-majanduskooli rahvusliku puutöö eriala juhendaja Meelis Kihulane ei olnudki enda sõnul eriti üllatunud, kui kohale tuli kõigepealt kümme naist. Piret Koppelman on üks nendest. Mehi kogunes muide täpselt poole vähem.

Kui algab järgmise kursuse vastuvõtt, siis on Kihulane rahul, kui sinnagi naisi tuleb. Vilunud puutööõpetaja ja restauraator teab täpselt, et mehed kipuvad olema laisavõitu ja hõivatud — tulevad õhinal õppima küll, aga lõpetada ei viitsi. Naised seevastu on enamasti kanged ning viivad alustatu lõpule.

Kaduv tava

Nüüdseks on teine õppeaasta seljataga ning naised saavad hakkama nii puust pitskruid kui üsna keerulise kalasabatapiga, lihtsamasti puutööst rääkimata. Kui algul oli haamrite, nugade ja peitlite kõrval põhivarustusena laual alati pakk plaastreid, siis praegu pole neid enam vaja. Sellest ajast on jäänud nii mõnelegi mälestuseks armid, kuid naised sellest probleemi ei tee. Meelis Kihulane uurib mõtlikult oma käsi ja mõnab,

et temal on arme märksa rohkem.

«Ma olin tööl koormust vähendanud ja mõtlesin, et on aeg taas kooli tulla,» räägib pärimusmuusik Janne Suits. «Tahan tulevikus kindlasti endale ise pilli teha. Olen pille igatepidi uurinud ja mänginud, nüüd on endal plaanis hakata neid meisterdama. Tegelikult olengi kandlemeister Indrek Roosi juures juba esimese praktikapäeva ära teinud. Lõikasin välja kaksteist kandletoorikut.»

Oli aeg — ja mitte eriti ammu —, kui Eestis polnud naistele lubatud pille mängida, rääkimata nende tegemisest.

«Olidki ju «pillimehed,» Janne Suits rõhutab sõna «mees». «Naised tohtisid mängida ainult sarve. See on muidugi kummaline, sest sarve puhuda on väga raske. Naine pidi tööd tegema, mitte tilulitama.»

Rahvusliku puutöönduse õppekava siht on säilitada pärandtehnoloogilisi oskusi ning valmistada ette laia silmarin-giga teotahtelisi, eesti rahva-kultuuri pärandit hindavaid ja tundvaid inimesi. Pärast lõpetamist on nad valmis töötama käsitöömeistri juures või mõnes käsitööttevõttes. Teadmisi ja oskusi saavad õppurid traditsioonilisest puidutöötlemisest, kompositsioonivõtetest ja tootearendusest.

«Käelise oskuse traditsioon on hakanud tiserite hulgas kaduma,» mõtiskleb Kihulane. «Vahva on muidugi viitsi-kuid ja totsikuid valmistada, aga kes neid enam käsitsi teha viitsib ja oskab. Masinatega on võimalik teha igasuguseid imevigureid. Vanasti oli vastu-pidi: enamik inimesi oskas käsitsitööd. Nüüd oleme paraku

Puutöö eeldab osavuse kõrval ka püsivust.

4 x ELMO RIIG

sealmaal, et mehed ei tea enam sedagi, kuidas nuga teritada.»

Puiklevad mehed

Kui üldjuhul on ikka arvatud, et puutöö on meeste pärus-maa, siis Olustvere pakub Meelis Kihulase ütlemist mõnda hea näite, et ka naised saavad sellega kenasti hakkama. Eesmärk polegi õppida ametit, mis tooks lauale igapäevase leiva, vaid luua hoopis vanu traditsioone säilitades võimalus töötada seal, kus hinnatakse käsitööd. Lõpetajatest võivad tulla peentislerid, pillimeistrid või restauraatorid.

Sellistel täienduskursustel käivadki enamjaolt naised, on Kihulane tähele pannud. «Me-hi on raske saada. Kui mees on kord eriala valinud, siis on teda sealt keeruline liigutada. Mees ütleb, et tal on juba ala õpitud, juurde enam ei õpi — löö või nui neljaks. Ja ei õpigi.»

siis kinnitavad kõik naised, et nende kursus on nagu üks pere. Enamik kursuselasi ongi tuttavad juba varasemast ajast. Anneli Lilienthal oli see, kes sõbrannad kokku ajas.

«Mul oli vanaisa ka puutöömehes,» seletab Lilienthal, sõltub ühel keskmist mõõtu vaka kinnitustappe paika ning jätkab: «Vanasti oli sellist tüüpi pruudi veimevakk, kuhu kindad, vööd ja sokid sisse pandi.»

«Hoiame kokku ja Olustveres on meil nii nalja kui tööd,» räägib Monika Liinamägi. «Teadmisi tuleb meeletult. Kamba peale võime mida iganes valmis ehitada, kas või palksauna. Mis seal ikka keerulist on?»

Metsast tuppa

Olustvere puutöökursus käis õpingute algul täies koosseisus ka raieõppel. Igatüüpi Jõgevamaal metsas langetama puu ja selle ära laasima.

«Mina olen selline pike-mat ja tugevamat tüüpi, aga pikisest Jannet oli eriti vahva mootorsaaga vaadata,» naerab Piret Koppelman. «Kõik pidid toime tulema, puu tuli lange-tada, muid variante polnud. Ja kõik said hakkama.»

Naised on ühel meelel, et see kursus on neid ja nende suhtumist tublisti muutnud. Nüüd teavad nad oma kogemustest, millise vere ja higi, vaeva ja ajaga kõike omal ajal tehti. Nad oskavad puud vajaduse korral isegi keeta, et see lõhki ei läheks, teavad, millal ja kus lõigata puud ning mis ajal korjata tohtu. Loomulikult ei viska nad ühtegi vana puidust eset mine-ma. Ja noata ei lähe neist keegi metsa.

Kursuse juhendaja Meelis Kihulane õpetab Monika Liinamägi vanu kunste. Sügisel saavad juba uued õpilased võimaluse tulla Olustvere rahvusliku puutöö oskusi õppima.

Osavate kätega Janica Sepp (vasakult), Piret Koppelman, Janne Suits, Monika Liinamägi, Anneli Lilienthal ja Piret Kiisler viivad alustatu alati lõpuni.

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee
Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

KONTSERDID

Kohvikus Fellin laulab 14. juunil kell 21 Merili Johanson ja teda saadab klaveril Tarmo Sillaots. 15. juunil kell 21 mängib Jaan Jaago kitarr. Mõlemad kontserdid on tasuta. Lisainfo ja broneerimine e-postiga info@kohvik-fellin.ee ja telefonil 435 9795. Kauba tänav 11, Viljandi.

Viljandi Jaani kirikus on 16. juunil kell 18 Viljandimaa kammerkoori tasuta kontsert. Kavas on nii klassikaline kui rahvamuusika. Pikk tänav 6.

TEATER

Viljandis Kaevumäel etendub 16. juunil kell 19 «Tiina Taurai-te traktor».

ÜRITUSED

Viljandi Jaani kirikus Pikk tänav 6 õnnistab praost Marko Tiitus 14. juunil kell 16.30 Viljandi Memento ühenduse lippu. Seejärel minnakse küüditatute mälestuskivi juurde. Valves on kodutütreid ja noorkotkad, laulab naiskoor Eha. Ootame kõiki liikmeid ja toetajaid. Arutame suvist väljasõitu.

Viljandi Jaani ja Pauluse koguduse perepäev «Aardeotsijad» on 15. juunil kella 11—18.30 Tuhalaanes. Kavas on tegevused nii lastele kui vanematele. Osavõttu tasu (sh lõunasöök) 2 €/inimene. Lisainfo www.eelk.ee/viljandi.jaani. Registreeruda saab 12. juunini telefonidel 5344 2412, 5650 7367 või e-postiga viljandi.jaani@eelk.ee, kaseoja@gmail.com.

Eesti psoriaasiliit korraldab 29. ja 30. juunil Viljandimaal Ramsi külas Kivi turismitalus suvekoori teemal «Noored ja psoriaas». Osavõttu tasu on 26 €. Lisainfo <http://www.epsol.ee/?doc=15>. Registreeruda saab 22. juunini telefonil 505 2455 või e-posti aadressil georg.jurkanov@gmail.com. Ootame suvekoori kõiki huvilisi, et saada ja jagada uusi teadmisi ning vahetada kontakte.

RAAMATUKOGU

Viljandi linnaraamatukogu Tallinna tänav 11/1 on 31. augustini avatud teisipäevast reedeni kella 10—18, laupäeviti kella 9—16. Pühapäeviti on raamatukogu suletud, esmaspäeviti kella 9—16 on lahti ainult perioodikasaal ja avalik internetipunkt esimesel korrusel. Teistel päevadel on avalik internetipunkt ja Viljandi linnagalerii avatud raamatukoguga samadel kellaaegadel. Iga kuu viimasel reedel on raamatukogu sisetööde tegemise tõttu suletud.

Männimäe osakond on juunikuus avatud esmaspäevast reedeni kella 10—18, laupäeviti, pühapäeviti ja kuu viimasel kolmapäeval on osakond suletud. Juulikuus on Männimäe osakond suletud töötajate kollektiivpuhkuse tõttu.

NÄITUSED

Viljandi linnagaleriis on 20. juunini näitus «Elav, põnev ja kirev vaimne kultuuripärand» ning raamatukogu üldlugemissaalis

Kondase keskuses on Kai Kiudsoo-Värvi klaasinäitus «Taevased ja maised asjad II».

ELMO RIIG

juunikuu lõpuni Viljandimaa naisliidu ja Viljandi linnaraamatukogu ühine näitus «Esiemade pärandit». Välja on pandud esemeid ja teemakohaseid raamatuid. 24. juulini on lasteosakonnas Harry Gustavsoni pereteatri nukkude näitus «Nukk ja raamat». Tallinna tänav 11/1.

Sakala keskuses on 30. juunini

fotonäitus «Viimse reliikvia» viimne võttepäev». Tallinna tänav 5, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuses on 1. juulini Karksi noortekeskuse loovusringi Susher-Vusher näitus ning esimese ja teise korruse fuajees «Loodusfoto 2011».

Tarvastu raamatukogus on 5.

juulini Tarvastu muusika- ja kunstikooli juubelinäitus. Seda saab vaadata raamatukogu lahtioleku ajal. Tel 436 6262.

Kondase keskuses näeb 14. juulini Kai Kiudsoo-Värvi klaasinäitust «Taevased ja maised asjad II», püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Viljandi muuseumi näitusetoas näeb 11. augustini 1970. aastate laste elu kajastavat näitust «Lapse põli». Johan Laidoneri plats 10. Tel 433 3316.

Mõisaküla raamatukogus näeb Eesti Vabariigi 90. aastapäevaks valminud rändekspositsiooni «Eesti riiklikud teenetemärgid». Näitus annab ülevaate Eesti riiklike teenetemärkide ajaloost ja tänapäevast. Eksponeeritud on hulk haruldasi ning rahvale tundmatuid dokumente ja fotosid. Väljapaneku koostamisel on kasutatud lisaks rahvusraamatukogu kogudele ka Eesti filmiarhiivi, Eesti riigiarhiivi ja Eesti ajaloomuuseumi materjale. Näituse koostas Lea Hein ja kujundas Tiiu Laur. Raamatukogu on avatud E, K, N, R kella 10—17 ja T kella 12—19, L ja P suletud. Info tel 436 4103.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Mooni, Moonika ja Monika.

Igas päevas on momente, kus ma midagi ootan. Olgu see buss, mõni sündmus, inimene... Need ootamise hetked on minu hetked. Siis ma võtan oma mobiili ja loen uudiseid. Alati leian ma midagi mõttekat, vajalikku või head. Nii saab igast ootamisest minu jaoks mõtestatud sündmus.

Postimees
Maailm mõtestatud

ME TULEME TAAS!

SIND OOTAVAD:

KARUSSELLID IGALE VANUSELE

JA KÕIGI SUUR LEMMIK EXTREME/ BOOSTER

IGAS LINNAS LÕPETAB ILUTULESTIK!

TIVOLIPARK

BENGT'S

VILJANDI, MÄNNIMÄEL 13.06-16.06

N-R 15.00-23.00 JA L-P 12.00-23.00

TRANSPORT evian A.Le Coq Dilmah LOVIKULLER Chupa Chups MERRILD 1 autorent AED & KODU

SPORT

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, marko.suurmagi@ajaleht.ee

79

Odaviskaja Risto Mätas oli Šveitsis asetleidnud kergejõustikuvõistlustel tulemusega 79.98 neljas, jäädes alla kodumaisele konkurendile Tanel Laanmäele, kes saavutas tulemusega 81.05 teise koha. Hooaja edetabelis on Risto Mätas nüüd teine.

Nimeka noortesarja hooaeg lõpeb homme Rakveres

LAURA KALAM
sakala@ajaleht.ee

Homme sõidavad kolme Viljandimaa kooli esindused Rakverre «TV 10 olümpiastardi» hooaja finaaletapile, kusjuures kaks kooli on praegu üldarvestuses esiviisikus ja püüavad medalikohta.

Suuremaid koole on tänavu võistlustules 24. Viljandi maakonnast on selles arvestuses hästi läinud Paalalinna koolil, kes on praegu kolmas, ja August Kitzbergi nimelisel gümnaasiumil, kes on viies.

Paalalinna kooli kehalise kasvatusõpetaja Sulev Viies ütles, et nemad lähevad finaaletapile eesmärgiga oma positsioon säilitada.

«Oleksime väga rõõmsad, kui jääksimegi kolmandale kohale,» tunnistas ta. «Kõigest üks ebaõnnestumine võib aga tabeliseisu täielikult muuta.»

Viiese sõnul valmistutakse finaaletapiks maakondliku eelvõistlusega.

«Nii maakondlikul etapil kui kehalise kasvatuses tunnis vaatan kõigi noorte võimed üle,» nentis ta. «Üksikolade puhul olen isegi kooli pealt poisse ja tüdrukuid otsinud ja neid trennima hakanud, et saaksime välja panna ikka kõige paremad.»

«TV 10 olümpiastarti» on maailmas ainulaadne noortesporti propageeriv võistlus ning Eesti vanim saatesari. Tegemist on kaheastmelise võistlusega: esmalt peetakse maakondades eelvõistlused,

kus selgitatakse parimad üleeestilisele võistlusele. Hooaja vältel on kavas neli üksikolade etappi ja mitmevõistluse finaalettapp.

Peetakse nii võistkondlikku kui individuaalarvestust. Noored sportlased on jagatud kahte vanuseklassi: 13-14-aastased ning nooremad ehk kuni 12-aastased. Võistkondlikus arvestuses võtavad omavahel mõõtu koolide võistkonnad.

Paalalinna kooli õpetaja arvates on pikalt kestnud võistlussari end igati õigustanud. «Mäletan seda aega, kui Toomas Uba (endine ETV sporditoimetuse juht — toimetuse) tõstas küsimuse, kas võistlussarja üldse jätkata või siis seda muuta,» meenutas ta. «Õnneks jätkus kõik samamoodi.»

Viies leiab, et sari on noortele sportlastele igati innustav. «See on laste seas väga soovitud võistlus, sest hiljem saavad nad ennast näha teleriekraanilt ning intervjuusid anda.»

Viljandist pärit kettaheitja Eha Rünne on samuti veendunud, et sari on lastele tähtis. «See on lapsele ideaalne võimalus oma võimeid proovile panna,» rääkis ta. «Sari koosneb põnevatest etappidest, kus laps saab võistelda eri aladel.»

Rünne meelest peaks sarja jagama samas vaimus jätkama. «Teatud asjad on lihtsalt nii, nagu nad on, ja «TV 10 olümpiastarti» on üks nendest. Tegemist on ütlemlata toreda võistlusega.»

Võistkondlikult esikolmikusse jõudev kool saab autasuks raha, mille eest soetada sporditarbeid.

Viljandi Paalalinna kooli õpetaja Sulev Viies jagab noortele õpetusi.

Tulevik sõitis Vändrasse kolme punkti järele, kuid mängus läks hulgaliselt häid võimalusi luhta ja ta pidi pettunult naasma ühe punkti ehk viigiga.

JANICA SEPP

JALGPALL

Tulevik mängis Vändras võidu maha

ALVAR LOOG,
Tuleviku poolehoidja

Pühapäeval oli Viljandi Tulevik võõrsil esiliiga järel peetud kohtumises vastamisi Vändra Vaprusega ning pidi hoolimata mängulisest ülekaalust ja vahepealsest edu seisust 1:1 viigiga rahulduma.

Ehkki Tulevik ja sellest hooajast Pärnu maakonna esiklubi tiitlit kandev Vändra Vaprus paiknevad esiliiga turniiritali beleri otstes, võis nende omavahelisest mängust eeldada pingelist heitlust. Tulevikul on viimasel ajal olnud raskusi resultatiivsusega ning Vaprus on küll ridamisi kaotanud, ent peaaegu alati kõigest ühe väravaga.

Pall keeldus väravasse minemast

Lämmatavas kuumuses asetleidnud kohtumises oli võimalusterohkus mõlema meeskonna poolt vaadates pöördvõrdeline löödud väravate hulga. Tuleviku kapten Raiko Mutle sõnas pärast kohtumist klubi kodulehel: «Mõlemad löime väravad, mis oleks võinud olemata olla, ja samas mõlemad jät-

sime löömata need, mille igal juhul peaks ära lööma.»

Taas ühe ründajaga mänginud Tuleviku platsil käinud meestest avanes suurepärane võimalus skoori teha peaaegu kõigil peale paari kaitsemängija ja väravavahi, kuid pall keeldus väravasse minemast ka üks-ühele-olukordades. Sageli viivitati pealelööjiga või otsiti vastaste trahvikastis veel viimast kuldset söötu. Löögi korral selgus aga alati üks kahest: kas Vapruse väravavaht oli õiges või olid väravaraamid vales kohas.

Ilmselt oma käimasoleva hooaja halvima mängu teinud Tuleviku kaitseliin eksis korduvalt nii positsioonivalikul kui lihtsatel söötudel, kinkides Vapruse ründajatele arvukalt võimalusi, mida nood ära ei suutnud kasutada. Jällegi tegi mitu suurepärasest tõrjet Rain Vessenberg.

Kohtumise avavärav sündis 70. minutil, kui vasakus äärepoolkaitses mänginud Raido Romani trahvikasti äärejoone tagant antud pall — oli see nüüd ebaõnnestunud tsenderdus või ülitäpne pealelöö, minne võta kinni — peaaegu otsa joonega paralleelselt lennates üle vastaste väravavahi väljasi-rutatud käte täpselt värava tagumises ristnurgas maandus.

Eduseisus oli Tulevikul mitu kuldset võimalust kohtumi-

se sportlik osa lõpetada, kuid sel pärastlõunal tal lihtsatest olukordadest palli väravasse toimetada ei õnnestunud. Need luhtunud olukorrad on end meeskonnale ja tema poolehoidjatele valusalt meelde tuletanud alates kohtumise 84. minutist, mil Vaprus seadis tabloole lõpuvileni püsima jäänud viigiseisu.

Ebaõnn andis vastasele võimaluse

Vapruse tabamus oli peaaegu sama eriline kui Tuleviku oma. Trahvikasti paremalt äärelt Mihhail Kravtšenko nullnurga all värava poole söödud pall maandus arusaamatul moel tagumise posti juures Tuleviku väravas, vallandades paljukanatanud Vändra jalgpallipubliku rõõmupeo.

Esimest korda sel hooajal eduseisu maha mänginud Tulevik jätkab turniiritabelis endiselt teisel kohal, kuid vahe lähimate jälitajatega on kokku kuivanud: nii näiteks jääb seitsmendal kohal paiknev Tallinna Flora II Tulevikust maha kõigest seitsme punktiga.

Vändra Vaprusega kohtub Tulevik uuesti juba teisipäeval kell 19.30 Viljandi linnastaadionil. Enne seda, laupäeval, mängib ta võõrsil tabeli tagumisse poolde kuuluva Kiviõli Irbisega.

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: <http://sakala.ajaleht.ee/>
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063, faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölter (uudised) 433 0041
Siim Piirak (uudised) 433 0084
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig, Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Kadri Soon, Ulle Mällmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtmann, Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065, Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kella 9—17, lõuna kella 13—13.30. Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni. «Sakala» ilmub viis korda nädalas. Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed. Juridiline aadress Gildi t 1, 51007 Tartu. Postiaadress Rütüli t 14, 80010 Pärnu. Toimetuse käsikirju ei tagasta ja võtab endale õiguse neid lühendada. Välisautorite honorarid kantakse üle pangakontole üks kord kuus järgmise kuu 6. kuupäeval. Kõik ajalehes «Sakala» avaldatud artiklid ja fotod on autoriõigusega kaitstud teosed, mille reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma AS-i Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas. Tiraaž 8754

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda pressinõukogusse, pn@eal.ee või telefon 646 3363.

Teisipäeval ei sündinud Viljandis ühte-gi last.

30 AASTA EEST

«Tee Kommunismile», 9. VI 1983

See väike, habras, kuid põhjarahvale omaselt sitke hant elab kaugel taigas. Poeskäike võetakse üsna harva ette. See-eest ostetakse aga pikaks ajaks kõike vajalikku: niiti, vaseliini, puuvillasukki, kleidiriideid ja toitu. Põhitegevusala-deks on neil küttimine, ka-lastamine ja marjakorjamine. Taigasse, oma toitjasse suhtub hant austuse ja lugupidamisega. Taiga on tal le kodu, ema ja sõber.

VIKTORIA
KODUKAUP

ANTTILAGA
ÜHES MAJAS

Ilmarise 1, Viljandi
avatud
E-R 9-19
L 9-17

OSTUPÄEVAD 13. – 15. JUUNINI

Pesumasin
BEKO WMB51021UY

- 5 kg pesu
- energia- ja pesuklass A+
- tsentrifuug 1000 p/min

199 €

Sügavkülmik BEKO

- energiaklass A+
- 127 l

189 €

LAUANÕUD,
POTID, PANNID JA
SÖÖGIRIISTAD

-20%

KODUTEHNIKA

-10%

KINNISVARA

Müüa 2-toaline keskküttega korter Abja-Paluoja Tikuti t 1—10. Info tel 5191 1930.

Müüa maja Abjas Aia t 15. Tel 501 1966.

Müüa Paala tee 7-a kõrgemal I korrusel läbi maja heas korras 3-toal korter vaatega Valuoja orule, h 45 000 €. Tel 5645 4755.

Müüa talumaja 13 km Viljandist, krunt 5,8 ha, privaatne koht, suur õuna- ja marjaaed, kõrghaljustus. Tel 5591 5412.

Noor pere soovib üürida 2-3-toal korteri Viljandis. Tel 5387 8788, 5631 8353.

Soovin osta 2-toal korteri Viljandis. Tel 5308 3368.

Soovin üürida 2-toal keskk korteri Viljandis. Tel 5684 4355.

SÕIDUKID

Müüa heas korras 1991. a VW Passat, 1.8, 66 kW, hind 690 €. Tel 552 1675.

Ostame 1990.—2008. a sõiduautosid. Tel 5555 8120.

TEENUSED

Parima hinnaga

TERASKATUSED

VIHMAVEESÜSTEEMID

BEST ROOF

PARIM SULLE

Piiri 7, Viljandi

Tel 507 4622

viljandi@bestroof.ee

www.bestroof.ee

Kaardid ennustavad, h 1,09 €/min. Tel 900 1727.

Las küünlavalgus mälestusi paitab ja kaotusvalu leevendada aitab.

Lahkus meie kallis abikaasa, isa, vanaisa, vanavanaisa ja äi

ALEKSANDER LIHO

7. VIII 1924 — 11. VI 2013

Leinavad omaksed.

Ärasaatmine laupäeval, 15. juunil kell 13 Suure-Jaani kirikust samale kalmistule.

Mälestame head naabrit

EDA ULKI

Sügav kaastunne omastele.

Laine, Eero, Helju, Guido, Eve, Aleksei, Milvi ja Ants

Carstopis kliimahooldus 45 €.

Autoklaasid. Müük, paigaldus ja parandus, ka kaskokindlustuse juhtumid. OÜ Car-Fix, Riia mnt 54-b, tel 433 7789, e-post carfix@carfix.ee.

Kanalisatsiooni- ja veetrassitööd, kaevetööd. Süvaveepumpade ja septikute paigaldus. Tel 521 7415.

OÜ Enberg T.E.

Paistu 3-a, Viljandi, tel 434 9090
Avatud E–R 8–17

AUTOREMONT
Vajaduse korral tuleme ise autole järele. Kui tööd on tehtud, toimetame sõiduki teile sobivasse kohta.

AUTOVARUOSAD
otse maaletootjalt

LUKKSEPATÖÖD

VEERMIKU KONTROLL
tasuta!

Ostes õli ja õlifiltri meilt, on õlivahetus tasuta!

Korstnapühkija. Tel 5561 1712.

Puur- ja maaküttekäevude tegemine, pumpade ja septikute paigaldus. Vee-, kaeve- ja kanalisatsioonitööd. Tel 521 7415, www.baltipuurkaev.ee.

Raamatupidamisteenus. Tel 5330 9119.

Soojameister

Vee- ja küttesüsteemide ehitus. Tel 503 5910, www.soojameister.ee.

Virtsapütt. Tel 518 5879.

Värvavad, trepid, piirded. Tel 517 5265.

TÖÖ

AS Ekseko pakub alalist tööd põrsatootmisosakonna operaatorile. Info tel 515 8971.

OÜ Scanhus tehas Võhmas võtab tööle ehitus-montaažitöölisi. CV ja soovivaavaldis saata e-posti aadressil info@scanhus.ee. Info tel 435 4225.

Pakun tööd kaminapuude pakkijatele. Juhuseotsijatel ja alko-hoolikutele palun mitte tülitada. Tel 5373 6364.

Valgamaa tallu vajatakse korralikku lüpsjat. Tel 529 0955.

Mälestame

EDA ULKI

Südamlik kaastunne omastele.

Perekond Seero

Mälestame klubi liiget

EINAR SALUMÄED

Meie siiras kaastunne omastele.

AS-i Mulgi Reisid pensionäride klubi

Südamlik kaastunne Ehale perega kalli isa

ARNO RÄIME

kaotuse puhul.

Farm Plant Eesti AS

Metsaekspert

Metsamajandamiskavad

Metsa inventeerimine • Metsa hindamine

Ekspertiisid

Metsaekspert OÜ
Tel/faks 742 2355
Tel 514 8885

Kreutzwaldi 64-201, Tartu 51014
info@metsaekspert.ee
www.metsaekspert.ee

Töö saamehele küttepude tükeldejana ja lõhkujaile. Tel 5669 6972.

Vajame karjakut. Tel 5821 6900.

Võtan tööle müüri ladu- vundamendiehitaja. Tel 5341 3362.

LOOMAD

Kanade müük (3 €/tk, 6 €/tk) 15. juunil: kell 8 Kolga-Jaani, 8.15 Lalsi, 8.30 Leie, 8.45 Oiu, 9 Uusna, 9.15 Viiratsi, 9.40 Holstre, 10 Mustla, 10.20 Soe, 10.40 Kärsna, 11 Sudiste, 11.20 Karksi-Nuia, 11.40 Abja, 12 Möisaküla, 12.20 Kariste, 12.40 Kõpu, 13 Puiatu, 13.20 Viljandi, 13.45 Pärsti, 14 Vastemõisa, 14.20 Suure-Jaani, 14.45 Võhma, 15 Kõo. Tel 5827 0367.

Müüa nudi lehm. Helistada hommikuti tel 437 5332.

Äntu mõis müüb laupäeval, 15. juunil septembris munemist alustavaid vaksineeritud eri värvi noorlinde järgmistes Viljandi-maa bussipeatustes: kell 8 Saarepeedi, 8.15 Vana-Võidu, 8.30 Viiratsi, 8.45 Holstre, 9.15 Mustla, 9.30 Suislepa, 9.45 Kärsna, 10 Sudiste, 10.15 Karksi-Nuia, 10.45 Abja-Paluoja, 11.15 Möisaküla, 11.45 Halliste, 12 Õisu, 12.15 Sultsi, 12.30 Ramsi, 12.45 Viljandi turg, 13 Vastemõisa, 13.30 Suure-Jaani, 14 Olustvere, 14.30 Võhma. Info tel 327 0206, ringil tel 5664 3113.

METSAMATERJAL

Metsä Forest Eesti AS ostab kasvavat metsa, metsamaad, palke, paberipuid, küttepuitu ja võsaraiejäätmeid. Tel 511 8671, 509 0200.

Mälestuste päiksekullas ikka sulle mõtleme.

Kallist abikaasat, isa ja papat

HEINO AURI

24. VI 1931 — 13. VI 2008

mälestavad 5. surma-aastapäeval lesk, tütreid ja tüträtütred.

Üks mälestus kaunis ja püha on mälestus sinust me jaoks. See iial ei muutu tuhaks, me südamest iial ei kao.

Kallist

HILDA KILTERIT

13. VI 1913 — 29. XI 1980

mälestavad 100. sünniaastapäeval omaksed.

PÕLLUNDUS

Müüa korralik traktor T-25, h 2900 €. Tel 511 5033.

Rendile anda pikaks ajaks 19,5 ha head põllumaad Halliste lähedal. Tel 501 1966.

OST

Ostan vanu raamatuid, märke, ordeneid, rahasid, kristalli, kelli, mänguasju jm. Tel 5629 8981.

MÜÜK

Kuivad pakitud kütteklotsid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Haavaklotsid 60 l võrgus, 1 € võrk. Tel 5679 7034.

Talusealiha, 2,70 €/kg. Vedu. Tel 5466 7610.

Kuivad ja määrjad 30 ja 50 cm küttepuid. Kiire teenindus, täpne kogus. Tel 5782 7770.

Lõhutud küttepuid. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa diivanvoodi. Tel 5660 8683.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa freesasfalti koos kohaletoomisega. Väikseim kogus 25 tonni, h 13 € tonn. Kõige soodsam tolmuvaba tee. Tel 516 1596.

Müüa kase- ja lepaklotse 60 l võrgus, 1,50 € võrk. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa põranda-, voodri- ja ehituslaudu. Eri laiused. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Pakitud kütteklotsid ja kaminapuud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Suur valik taimetugesid, lehtlaid, aknaaunistusi, liileriuleid ja pergolaid maaletooja hinnaga. Kauba toob kohale kuller. Rohkem infot www.workshop.ee või tel 5669 4810.

Toores lepp 27 €/rm. Tel 5563 8552.

Toores lepp ja kask. Tel 5828 9919.

Voodrilaud.ee, parim hind. Tel 513 2021.

TEADE

14. ja 15. juunil Viljandi turul kvaliteetsete kasutatud rõivaste müük. Palju suvekleite.

Jaani kuul PALJUD KAUBAD -60%

POP SPORT!

Tartu tn 1A, tel 433 3192 E-R 10.00 - 18.00 L 10.00 - 15.00

www.popsport.ee

ARCO VARA

UUS OBJEKT

Müüa 2-toaline ahiküttega korter Paalalinna Vene tn. Üp 40 m². Osaliselt remonditud. **H: 24 900 €** Aime, 527 5985

Müüa maja Pinska külas ca 3 km Viljandist. Üp 71,3 m², krunt 5,7 ha. Oma tiik. **H: 57 000 €** Ave-Maria, 5308 3363

UUS OBJEKT

Müüa heas korras ja hoolitsetud aiaga maja Soe külas. Üp 177,1 m², krunt 9600 m². **H: 79 000 €** Aime, 527 5985

Müüa heas korras 3-toaline korter Männimäel. Üp 76,2 m². Läbi maja planeering, rõdu. **H: 43 000 €** Ave-Maria, 5308 3363

UUS OBJEKT

Müüa Viljandi kesklinnas 2-toaline ahiküttega korter. Üp 57,9 m². Läbi maja planeering. **H: 21 000 €** Aime, 527 5985

Müüa suvila Halliste vallas Päidre külas. Üp 98,9 m², 3 tuba. Kamin, saun, kelder, kaeve. **H: 16 000 €** Ave-Maria, 5308 3363

UUS OBJEKT

Müüa korralik maakodu Holstre küla lähedal. Üp 179 m², 6 tuba, krunt 7,6 ha. **H: 85 000 €** Aime, 527 5985

Müüa renoveeritud 5-toaline paarismaja Uueveskis. Üp 160 m², krunt 855 m². **H: 89 500 €** Ave-Maria, 5308 3363

Hindamised Viljandimaal,
kõikide pankade poolt aktsepteeritud!

Egle Miller
hindaja
Tel 5346 9981

DELUX DREAMS

TEHASE VÄLJAMÜÜK

PARGI t 3
UUED LAHTIOLEKUAJAD:
R kella 11-17 ja L kella 9-14

Lai valik
KANGAID
hinnad alates
1€ meeter

Lai valik
DEKORATIIV-PATJU
hinnad alates
1.90€

- VOODI-KOMPLEKTE
- MADRATSEID
- KATTE-MADRATSEID
- VOODIPEATSEID

PRAKTIINE SPACELUX VOODI

Hind enne 1715€
SOODUSHIND 774€

180x200 cm

Suure-Jaani valla Kildu ja Sürgavere kool kuulutavad välja konkursi

EESTI KEELE JA KIRJANDUSE ÕPETAJA

ametikoha täitmiseks õppeaastast 2013/2014.

Avaldus koos CV ja haridust tõendava dokumendi koopiaga saata e-posti aadressil enn@kildu.vil.ee. Täpsem info tel 510 6753, 437 3433 (Enn Siimer) või 523 7920, 437 5340 (Aires Pöder).

KILDU KOOL

SÜRGAVERE KOOL

Dammix
aktsiaselts

ostab
METSAKINNISTUID,
KASVAVA METSA RAIEÕIGUST,
KASVAVAT ja
VIRNASTATUD VÕSA.
Pakume parimat hinda.

INFO kalle@dammix.ee
tel 5629 4011.

TOLMETS
TOLMETEX OÜ

MUSTA JA VÄRVLISE METALLI KOKKUOST
ALATI PAREMAD HINNAD

KARKSI-NUIA, VILJANDI MNT 3C
☎ 16961 WWW.TOLMETS.EE

www.sakala.ajaleht.ee

Sakala
sinu taskus!

Igal ajal igas kohas ...

14. ja 15. juuni

2 PÄEVA SUPER ALE

- rõivad
- jalatsid
- kotid
- valgustid
- vaibad
- voodikatted
- padjad
- tekid

-50%

ANTTILA

Anttila kauplus Viljandis · Ilmarise 1 · Viljandi · tel 433 3349
Avatud: E-R 9-19 · L 9-17 · P 9-15

Alati päikeselised pakkumised!

HOMEGALLERY

EHITUS- JA SISUSTUSKAUBAMAJA VILJANDIS, LEOLA 53

SUVELAADA PAKKUMISED
NÄDALA LÖPUNI

Baltest Mööbel

- Laadapäevadel tellitud kööginõu -20%
- Kõik salongi näidisköögid -20%

NB! Täpsemate tingimustega tutvumiseks!

Decora
KÕIK KAUBAD
-21%!

Allahindlus ei kehti tellitavatele ja juba soodushinnaga toodetele.
Kehtib sularahas või kaardiga maksmisel.

Sunorek
Voldikkardinad ja rulookardinad
-20%

Euronics

- Külmik Midea HD-345RN
Laadahind **269€** (Tavahind 289€)
- 32" LED teler TCL L32E3000C
Laadahind **229€** (Tavahind 349€)
- Pesumasin Midea MFS45-10502
Laadahind **199€** (Tavahind 229€)
- Blender Stollar BBL550
Laadahind **139€** (Tavahind 169€)

SUVE ALGUSE SOODUSHINNAD FOTOAPARAATIDELE!

Diivaniparadiis

Ainult suvelaadal kogu kaup
-20%
(v.a tellimused)

Lukuproff

- Imobilaiseriga autovõtmed -25%
- Tavavõtmed -30%
- Kõik muud tooted, uksetarvikud -15%

www.homegallery.ee

Lindab

Katuse- ja seinaplekid ning lisatarvikud **-40%!**
TASUTA transport üle Eesti!
Pakkumine kehtib ainult laadal tehtud tellimustele.
UUDIS! Nüüd ka järelmaksu võimalus!

ABC Kliima

- Kõik Fujitsu ja FUJI soojuspumpad väga hea hinnaga!
- NORDCEL mobiilsed konditsioneerid

TANGO 2,6kW, laadahind **339€** (Tavahind 453€),
NOVA 3,5kW, laadahind **360€** (Tavahind 496€)
Tule ja küsi pakkumist!

Elene Sisustuskeskus

- Kõik Sleepwelli madratsid, kušetid ning kattedmadratsid kuni **-30%**
- Lase aiamööbel öue! Hinnad kuni **-50%**
- 8-kohaline puidust aialaud Tommi
Laadahind **99,90€** (tavahind 199€)
- Viljandimaa suurim valik diivaneid parimate hindadega
- Kummudid ja kapid sarjast ULM, FOCUS ja PEPE kuni **-35%**